

Гузь К. О., Кобченко А. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Туристичне підприємство, як відкрита економічна система, функціонує в зовнішньому середовищі, яке характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Це стає причиною швидкого адаптування до нових умов, пошуку шляхів виживання в ринковій економіці, надійного захисту економічних інтересів. Своєчасне виявлення, попередження і нейтралізація різних видів загроз, визначення шляхів формування ефективної системи економічної безпеки повинні стати важливими завданнями у діяльності кожного підприємства [1]. Сучасні тенденції передбачають широке застосування інформаційних технологій у різних сферах діяльності. Економічна безпека туристичних підприємств не є виключенням, тому тема дослідження є актуальною.

Для того, аби застосовувати заходи щодо забезпечення економічної безпеки підприємства, спочатку необхідно дати визначення цього поняття.

Економічна безпека підприємства – це здатність створеної на підприємстві системи протистояти негативній дії внутрішніх і зовнішніх чинників з метою забезпечення ефективного використання ресурсів (капіталу, персоналу, інформації, технології, техніки тощо), наявних ринкових можливостей (конкурентоспроможності), а також виконання інших статутних завдань у поточному періоді та на перспективу [2].

Особливості управління туристичним підприємством та економічною безпекою суб'єктів господарювання цієї сфери обумовлені специфічними характеристиками туристичного продукту, такими як:

- 1) невідчутність – неможливість відчутти до споживання;
- 2) нерозривність виробництва і споживання – процес надання туристичної послуги відбувається паралельно зі споживанням;
- 3) залежність від часу і місця одержання туристичного продукту;

- 4) неможливість збереження;
- 5) висока еластичність попиту щодо доходів та цін;
- 6) сезонні коливання попиту;
- 7) суб'єктивність оцінки якості туристичного продукту;
- 8) туристичний продукт створюється зусиллями багатьох підприємств, кожне з яких має свою специфіку, методи роботи тощо [3].

У зв'язку з виділеною специфікою, а також зі значною залежністю туристичного бізнесу від факторів зовнішнього середовища та сезонністю функціонування, створення потужної та ефективної системи економічної безпеки є одним з першочергових факторів успішної діяльності підприємства.

Інформаційна складова цієї системи стосується всіх аспектів, що формують забезпечення функціонування підприємства, якість та кількість наявної інформації. Інформаційна складова для підприємств туристичної сфери має особливо важливе значення, адже належний рівень використання інформаційних та телекомунікаційних технологій дає можливість розширювати обмін інформацією між підприємствами-виробниками туристичних послуг, збільшувати рівень інформованості споживачів про туристичні продукти, підвищувати якість наданих туристичних послуг за допомогою спеціальних інформаційних консультацій (формування туристичного продукту з підкріпленням).

Крім важливості інформаційної складової як окремого елемента системи економічної безпеки туристичних підприємств, інформаційні технології сьогодні тією чи іншою мірою чинять вплив на інші складові: фінансову, політико-правову, техніко-технологічну, інтелектуально-кадрову, охоронну та екологічну. Цей вплив виражається у використанні традиційних та нових інформаційних технологій. Наприклад, інтелектуально-кадрова політика в контексті економічної безпеки передбачає збереження і розвиток інтелектуального потенціалу персоналу організації. Туристична сфера, як і будь-яка людська діяльність, значною мірою залежить від особистих та професійних якостей робітників. Варто зазначити також, що специфікою туристичної послуги є безпосередній контакт з клієнтом. Якщо персонал не буде постійно покращувати свої навички та уміння, то економічна безпека туристичного підприємства може бути під загрозою. В процесі

підготовки співробітників та регулярного підвищення їх кваліфікації використовуються різноманітні програми (електронні офіси, системи електронної обробки даних та автоматизації функцій управління, мультимедійні системи тощо). До того ж, інформаційні технології, які застосовуються, можуть бути пакетними або мережевими, локальними або глобальними [4].

В сфері туризму важливими об'єктами забезпечення інформаційної безпеки є результати фундаментальних, пошукових і прикладних наукових досліджень, потенційно важливі для науково-технічного, технологічного і соціально-економічного розвитку туристичних комплексів, нові види туристичних послуг і т.д. [5].

Вплив інформаційних технологій на фінансову складову системи економічної безпеки туристичного підприємства можна аргументувати застосуванням технологій за різними предметними областями обслуговування: бухгалтерський облік (наприклад, програмне забезпечення для електронного документообігу «М.Е.Дос»), банківська діяльність (онлайн-банкінги), податкова та страхова сфери тощо.

Застосування сучасних інформаційних технологій підвищує якість туристичних послуг, а отже і сприяє економічній безпеці підприємства. Нині в туризмі використовують глобальні розподільчі системи (Global Distribution System), які забезпечують швидке і зручне бронювання квитків на транспорт, резервування місць у готелі, прокат автомобілів, обмін валют, замовлення квитків на спортивні та культурні заходи. До глобальних відносять чотири основні системи бронювання: Amadeus, Galileo, Sabre та Worldspan. Кожна GDS, хоча і є глобальною, має свій ареал розповсюдження. Для Amadeus та Galileo – це передусім країни Європи, для Sabre та Worldspan – Північної та Південної Америки.

Таким чином, інформаційні технології безпосередньо та опосередковано, через вплив на різні складові системи економічної безпеки, формують економічну безпеку туристичних підприємств. Це дозволяє протистояти дестабілізаційній дії внутрішніх і зовнішніх чинників, забезпечити ефективне використання ресурсів, підвищити рівень наявних ринкових можливостей (конкурентоспроможності) та уникнути економічних втрат в процесі досягнення підприємством основних цілей бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки : колект. моногр. у 2 т. – Дніпропетровськ : ФОР Дробязко С. І., 2014. – Т. 2. – 177 с.
2. Логутова Т. Г. Економічна безпека підприємства: сутність, завдання та методи забезпечення / Т. Г. Логутова, Д. Нагаєвський // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2011. – Т. 2. – С. 205.
3. Кальченко О. М. Економічна безпека підприємств туристичної сфери / О. М. Кальченко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2013. – № 1. – С. 138–139.
4. Плахотникова М. А. Информационные технологии в менеджменте / М. А. Плахотникова, Ю. В. Вертакова. – М. : Юрайт, 2017. – 42 с.
5. Кобченко А. А. Інформаційні технології в туризмі як елемент економічної безпеки держави / А. А. Кобченко // Електронне наукове фахове видання. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухолинського. Серія: «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2017. – № 19. – С. 79–82.

Жовкла О. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ**

Найголовнішим фактором інноваційного розвитку економіки держави є інноваційний розвиток підприємств. Інноваційна активність національної економіки є підсумком діяльності підприємств, які розробляють і доводять до практичного використання різного роду новації у виробництві товарів, сфері послуг та інші сфери. При систематичному розвитку науки, техніки і технологій можливий випуск конкурентоспроможної продукції та послуг. Тому теперішні економічні умови вимагають швидкого реагування на зміни в інноваційної діяльності країни, ефективного впровадження розробок та результатів наукових досліджень, нововведень, стратегічного управління в інноваційній діяльності кожного підприємства.

Нинішня інноваційна активність України значно відстає в темпах розвитку порівняно з провідними європейськими країнами, котрі обрали за основний напрямок економічної стратегії запровадження й розвиток інновацій. Основною проблемою, що стримує інноваційний розвиток українських підприємств, досі залишається обмежений доступ до новацій внаслідок недостатності джерел фінансування їх розробки або придбання. У цьому аспекті особливо відчувається